

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

**КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

методичні рекомендації до вивчення курсу

для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей 126 «Інформаційні системи та технології», 113 «Прикладна математика»

Рецензенти:

Волошкевич Геннадій Андрійович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького;

Постригань Тетяна Леонідівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету.

Укладач:

Тараненко Олег Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького (протокол №3 від 24 жовтня 2024 р.)

Інтелектуальна власність та авторське право: методичні рекомендації до вивчення курсу. Укладач: Тараненко О.М. Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2024. 56 с.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Силабус навчальної дисципліни.....	5
3. Тематика та зміст лекцій.....	9
4. Завдання та вправи до семінарських занять та самостійної роботи.....	11
5. Словник основних понять.....	45
6. Питання для перевірки знань.....	52
7. Список рекомендованих джерел, літератури та корисних посилань.....	55

1. ВСТУП

Радикальні структурні зрушення в економіці, прискорений розвиток високотехнологічних галузей світового та національного господарства неможливі без генерації, впровадження та використання об'єктів права інтелектуальної власності. Основою переозброєння всіх галузей національного господарства, що дозволить підняти виробництво на якісно новий рівень, є комерціалізація результатів інтелектуальної діяльності. Встановлення належного рівня охорони та забезпечення захисту права інтелектуальної власності є необхідною передумовою побудови правової держави, гарантією її економічного розвитку та формування громадянського суспільства. Тому вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» є актуальною та необхідною для студентів спеціальностей 126 «Інформаційні системи та технології» та 113 «Прикладна математика» Другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» передбачено: знати і розуміти фундаментальні і прикладні аспекти інтелектуальної власності, розуміти основні категорії охорони та захисту авторських прав; уміти використовувати отримані знання в професійній діяльності; вміти самостійно вирішувати складні практичні завдання; аналізувати конкретні обставини з урахуванням економічних та правових реалій; складати тексти документів, необхідних для набуття та реєстрації прав на об'єкти авторського права; розпоряджатися власними майновими правами інтелектуальної власності, зокрема, ефективно використовувати передбачені законом засоби захисту авторських прав та прав промислової власності; орієнтуватися в сучасних підходах до розуміння основних порушень у сфері права інтелектуальної власності; знати основні види порушень авторського права; вміти запобігати появі фактів плагіату;

Удосконалення навчального процесу та науково-методичного забезпечення у сфері інтелектуальної власності та авторського права є актуальною потребою. Тому укладач пропонованого посібника зробив спробу систематизувати і в логічній послідовності, дотримуючись принципу науковості, викласти матеріал до вивчення курсу «Інтелектуальна власність та авторське право».

2. СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

 ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Богдана Хмельницького	Силабус навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право»			
	Статус дисципліни: навчальна дисципліна вибіркового компонента (категорійна)			
Для спеціальностей	113 Прикладна математика, 126 Інформаційні системи та технології			
Ступінь вищої освіти	Магістр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	1 курс			
Семестр	1			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
Семестровий контроль	Залік			
Викладач	Тараненко Олег Миколайович Доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін, кандидат історичних наук, доцент			
Контактна інформація	kaf.iv.cpd@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ економіки і права			
Мова викладання	Українська			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Предметом навчальної дисципліни є вивчення питань правового регулювання відносин, пов'язаних із створенням, розпорядженням та використанням результатів творчої діяльності людини, в тому числі у цифровому середовищі			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є ознайомлення студентів з основними інститутами права інтелектуальної власності та формування у студентів поваги до результатів своєї та чужої інтелектуальної діяльності.			
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення дисципліни студенти повинні <i>знати і розуміти</i> фундаментальні і прикладні аспекти інтелектуальної власності, розуміти основні категорії охорони та захисту авторських прав; <i>уміти</i> використовувати в професійній діяльності знання вміння самостійно вирішувати складні практичні завдання, вміння аналізувати конкретні обставини з урахуванням економічних та правових реалій; складати тексти документів, необхідних для набуття та реєстрації прав на об'єкти авторського права; розпоряджатися власними майновими правами			

	інтелектуальної власності, зокрема, ефективно використовувати передбачені законом засоби захисту авторських прав та прав промислової власності. <i>орієнтуватися</i> в сучасних підходах до розуміння основних порушень у сфері права інтелектуальної власності; <i>знати</i> основні типи види порушень авторського права; <i>вміти</i> запобігати появі фактів плагіату.
Компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	<p>В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти можуть оволодіти компетентностями:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК03. Здатність проектувати інформаційні системи з урахуванням особливостей їх призначення, неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>РН01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.</p> <p>РН06. Обґрунтовувати вибір технічних та програмних рішень з урахуванням їх взаємодії та потенційного впливу на вирішення організаційних проблем, організувати їх впровадження та використання.</p>
Зміст дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Поняття інтелектуальної власності. Авторське право</p> <p><i>Тема 1. Поняття та загальна характеристика інтелектуальної власності</i></p> <p><i>Тема 2. Авторське право</i></p> <p><i>Тема 3. Комп'ютерні програми та компіляції даних (бази даних) як об'єкти правової охорони</i></p>

	<p>Змістовий модуль 2. Інтелектуальна власність у цифровому середовищі</p> <p><i>Тема 4. Правовідносини у цифровому середовищі</i></p> <p><i>Тема 5. Охорона та захист авторських прав у цифровому середовищі</i></p> <p><i>Тема 6. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг та їх охорона в мережі Інтернет</i></p> <p><i>Тема 7. Договірні зобов'язання у цифровому середовищі</i></p>	
Розподіл годин	Лекційні	14 / 2
	Практичні/семінарські	16 / 2
	Лабораторні	-
	Самостійна робота	60 / 86
Критерії оцінювання роботи студентів	<p>Поточними формами контролю є: стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, який визначається до кожного завдання через якісні критерії і трансформується в мінімальну позитивну оцінку обраної для даної дисципліни шкали. Після завершення курсу використана шкала перенормовується у накопичувальну 100-бальну і ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F) шкали. Контроль проводиться у чотири етапи: вхідний (у формі тестів для визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, що забезпечують цей курс; за результатами цього контролю розробляються заходи індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу тощо), поточний (при проведенні лекцій, практичних, лабораторних, семінарських та інших занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом матеріалу курсу та підготовленості студента до виконання конкретних видів навчальної діяльності), проміжний (модульного; при завершенні вивчення</p>	

	логічно завершеної частини навчальної дисципліни) та семестровий контроль.
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, навчальні стенди, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали, практичні кейси.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Лекція 1. Тема «Загальні положення про інтелектуальну власність» (2 год.)

План лекції:

1. Інтелектуальна власність як соціокультурне явище
2. Поняття інтелектуальної власності
3. Поняття права інтелектуальної власності
4. Структура права інтелектуальної власності
5. Система законодавства про інтелектуальну власність

Рекомендована література: базові джерела 1-5, нормативно-правові акти:

16.

Лекція 2. Тема «Авторське право» (2 год.)

План лекції:

1. Поняття авторського права
2. Об'єкти авторського права
3. Суб'єкти авторського права
4. Зміст авторського права

Рекомендована література: базові джерела: 1-5, нормативно-правові акти:

9,10,16.

Лекція 3. Тема «Комп'ютерні програми та компіляції даних (бази даних) як об'єкти правової охорони» (2 год.)

План лекції:

1. Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права.
2. Відмінність авторського права та патентного права на КП
3. Судова практика
4. Компіляція даних (бази даних) як об'єкт правової охорони

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти:

9,10,16.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Лекція 4. Тема «Правовідносини у цифровому середовищі» (2 год.)

План лекції:

1. Суб'єкти правовідносин у цифровому середовищі
2. Об'єкти правовідносин у цифровому середовищі
3. Зміст правовідносин у цифровому середовищі

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти: 9-11, 16.

Лекція 5. Тема «Охорона та захист авторських прав у цифровому середовищі» (2 год.)

План лекції:

1. Міжнародні акти та національне законодавство про охорону авторських прав у цифровому середовищі
2. Особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі
3. Види порушень авторських прав в мережі Інтернет
4. Способи захисту авторських прав у мережі Інтернет
5. Технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти: 9-11, 16.

Лекція 6. Тема «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг та їх охорона в мережі Інтернет» (2 год.)

План лекції:

1. Право ІВ на комерційне найменування
2. Охорона прав на комерційне найменування в мережі Інтернет
3. Право ІВ на торговельні марки
4. Охорона прав на торговельні марки в мережі Інтернет
5. Доменні імена

Рекомендована література: базові джерела: 1-6, нормативно-правові акти: 14-16.

Лекція 7. Тема «Договірні зобов'язання у цифровому середовищі» (2 год.)

План лекції:

1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності
2. Поняття ліцензії, її види. Ліцензійний договір
3. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності
4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності

Рекомендована література: базові джерела: 1-6, нормативно-правові акти: 16.

4.ЗАВДАННЯ ТА ВПРАВИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Плани семінарських занять з курсу

Семінарське заняття 1. Тема: «Загальні положення про інтелектуальну власність»

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Поняття інтелектуальної власності та її результату.
2. Поняття права інтелектуальної власності
3. Об'єкти права інтелектуальної власності.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Система джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною і використанням об'єктів інтелектуальної власності.

Рекомендована література: базові джерела 1-5, нормативно-правові акти:

16.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «інтелектуальна власність»
2. У чому відмінність інтелектуальної власності як нематеріального права від матеріальних об'єктів?
3. Поясніть двоїстий характер права інтелектуальної власності: майнове і немайнове право.
4. Поясніть часові та територіальні обмеження права інтелектуальної власності.
5. Які Ви знаєте підходи до поділу об'єктів інтелектуальної власності на види?
6. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «авторське право та суміжні права»?
7. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «об'єкти промислової власності»?
8. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «засоби індивідуалізації учасників господарського обороту товарів та послуг»?
9. У чому полягає суть поняття «суб'єкт права інтелектуальної власності»?
10. Охарактеризуйте групи СПВ за характером правового використання інтелектуальної власності.
11. Які розрізняють групи СПВ, залежно від підстави набуття права інтелектуальної власності? Охарактеризуйте їх.
12. У якому законодавчому документі закладені правові засади розвитку творчої діяльності людини і охорони її результатів?
13. Який законодавчий документ посідає центральне місце в регулюванні відносин сфери охорони інтелектуальної власності?
14. Якими кодексами регулюється авторське право і право промислової власності в Україні?

15. Перелічіть закони, які регулюють авторське право та суміжні права в Україні.
16. Назвіть міжнародні договори з регулювання права інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

Завдання 1

Андрій – професійний фотограф. Він зробив портретні фото своєї сестри Оксани та виклав їх на своєму сайті з метою реклами своїх послуг. Оксана обурилась та попросила видалити її фото, оскільки дозволу на їх розміщення вона не надавала. Андрій пояснив, що фото є його об'єктами авторського права, тому видаляти їх не збирається.

Надайте правову оцінку ситуації.

Завдання 2

Сергій написав вірші для своєї дівчини Олени. Олена була приємно вражена та розмістила вірші на своїй сторінці в соцмережі. Сергій попросив видалити вірші з соцмережі, позаяк це його об'єкти авторського права. Олена пояснила, що оскільки він подарував ці вірші їй, тому Олена є власницею цих віршів і має право ними володіти, користуватися та розпоряджатися.

Надайте правову оцінку ситуації.

Завдання 3

Розташуйте об'єкти інтелектуальної власності у відповідності до їх належності:

Об'єкти авторського права	Об'єкти суміжних прав	Об'єкти промислової власності	Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності
а) промислові зразки; б) літературні твори; в) винаходи; г) художні твори; д) комп'ютерні програми; е) компіляції даних (бази даних); є) раціоналізаторські пропозиції; ж) адаптації творів; з) виконання; и) породи тварин; і) фонограми; й) аранжування; к) відеограми; л) передачі (програми) організацій мовлення; м) сорти рослин; н) наукові відкриття; о) переклади; п) корисні моделі; р) компонування напівпровідникових виробів; с) комерційні найменування; т) торговельні марки; у) адаптації; ф) географічні зазначення; х) комерційні таємниці, ц) фотографії			

Завдання 4

Знайдіть вірні визначення:

1	Знання	А	Право на конкретний результат інтелектуальної діяльності людини
2	Інтелект	В	Можливості щодо реалізації певної мети, створені Інтелектуальними ресурсами

3	Інтелектуальна діяльність	С	Суб'єктивні права учасників правовідносин, що пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, а також з тими матеріальними вимогами, які виникають з приводу розподілу цього майна і обміну
4	Інтелектуальний потенціал	D	Результат розумової творчої праці
5	Інтелектуальний капітал	E	Розумові здібності людини
6	Інтелектуальний продукт	F	Закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах
7	Інтелектуальні активи	G	Юридичні та фізичні особи, що створюють та використовують об'єкт права інтелектуальної власності
8	Інтелектуальна власність	H	Суб'єктивні права учасників правовідносин, що не мають економічного змісту, забезпечують нематеріальні інтереси особи, належать до категорії абсолютних прав
9	Об'єкт інтелектуальної власності	I	Форма існування і систематизації результатів пізнавальної діяльності людини
10	Суб'єкти інтелектуальної власності	J	Творча діяльність, цілеспрямована розумова робота людини, результатом якої вирізняються новизною, неповторністю, оригінальністю та унікальністю
11	Майнові права	K	Накопичена у результаті інтелектуальної діяльності сукупність знань, навичок, досвіду, здібностей, взаємовідносин, що мають економічну цінність і використовуються у процесі виробництва та обміну з метою отримання доходу

12	Немайнові права	L	Ідентифіковані, описані і занесені до відповідного реєстру організації нематеріальні активи
----	-----------------	---	---

Завдання 5

Проаналізуйте поняття «інтелектуальної власності» з Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), укладеній 14 липня 1967 р. у Стокгольмі.

Які права відповідно до зазначеної конвенції підлягають правовій охороні?

Проаналізуйте поняття «інтелектуальної власності», що наведено у ст. 158 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Порівняйте, вказані вище два поняття «інтелектуальної власності», що наведені у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності та в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Тестові завдання:

1. Згідно з Конституцією України кожен має право:

- а) Володіти і користуватись результатами своєї інтелектуальної діяльності.
- б) Користуватись і розпоряджатись результатами своєї творчої діяльності
- в) Володіти, користуватись і розпоряджатись результатами своєї інтелектуальної діяльності.
- г) Володіти, користуватись і розпоряджатись результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

2. Об'єкти права інтелектуальної власності поділяються на такі групи:

- а) Технічні і художні;
- б) Неповторні, оригінальні і унікальні;
- в) Науково-технічні, комерційні та організаційні;
- г) Промислової власності, нетрадиційні, авторського права і суміжних прав;

3. Суб'єктами права інтелектуальної власності можуть бути:

- а) Виключно державні і суспільні організації, де працює творець;
- б) Виключно творець об'єкта права інтелектуальної власності та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності;
- в) Виключно творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності;
- г) Виключно роботодавці творця об'єкта інтелектуальної власності;
- д) Будь-які фізичні чи юридичні особи у період дії охоронного документу.

4. Хто з вказаних осіб є первинним суб'єктом права інтелектуальної власності?

- а) Автор.
- б) Спадкоємець автора
- в) Патентний повірений.
- г) Виконавець роботи.

5. Які об'єкти інтелектуальної власності відносяться до об'єктів промислової власності?

- а) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічне зазначення, фірмові найменування;
- б) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, комерційні таємниці, наукові відкриття, комп'ютерні програми, бази даних;
- в) Винаходи, промислові зразки, корисні моделі, топографії інтегральних мікросхем, раціоналізаторські пропозиції, бази даних;
- г) Промислові зразки, винаходи, географічні зазначення, комп'ютерні програми, наукові відкриття, фонограми та відеограми;
- д) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, передачі організацій мовлення, бази даних, комп'ютерні програми.

6. Які об'єкти інтелектуальної власності відносяться до авторських і суміжних прав?

- а) Наукові відкриття, географічні зазначення, сорти рослин, породи тварин, літературні і художні твори, виконання творів;
- б) Літературні твори, художні твори, комп'ютерні програми, бази даних, виконання творів, фонограми і відеограми, передачі організацій мовлення;
- в) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, фірмові найменування, торговельні марки, географічні зазначення, топографії інтегральних мікросхем;
- г) Фонограми та відеограми, бази даних, виконання творів, комерційні таємниці, торговельні марки, географічні зазначення, фірмові найменування;
- д) Художні твори, літературні твори, фонограми та відеограми, топографії інтегральних мікросхем, фірмові найменування, торговельні марки.

7. Яке з наведених тверджень є правильним:

- а) Право інтелектуальної власності та право на річ є невід'ємними одне від одного.
- б) Право інтелектуальної власності та право на річ не залежать одне від одного.
- в) Право інтелектуальної власності та право на річ залежать одне від одного.
- г) Право інтелектуальної власності та право на річ залежать одне від одного, якщо володілець цього права є одночасно власником речі.

8. Майновими правами інтелектуальної власності у відповідності до Цивільного кодексу України є:

- а) Право володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктом інтелектуальної власності
- б) Право на використання об'єкта інтелектуальної власності та розпоряджання ним.
- в) Право на використання, виключне право дозволяти та перешкоджати використанню об'єкта інтелектуальної власності.
- г) Усі відповіді правильні.

9. Джерелами права інтелектуальної власності є:

- а) Конституція України;
- б) Цивільний Кодекс України;
- в) Спеціальні Закони України у сфері інтелектуальної власності;
- г) Міжнародні конвенції, угоди та договори у сфері інтелектуальної власності;
- д) Усі відповіді правильні.

10. В разі розбіжностей в законодавчих актах і положеннях України з охорони прав інтелектуальної власності з міжнародними, які з них приймаються за основу на території України?

- а) Виключно законодавчі і нормативні акти України;
- б) Вирішується в судовому порядку;
- в) Приймаються міжнародні законодавчі акти і нормативи;
- г) Творець і володар суміжних прав мають права вибору кращого варіанту;
- д) Законодавство України виключає появу розбіжностей у зв'язку з досконалістю.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Відмінність інтелектуальної власності як нематеріального блага від матеріальних об'єктів.
2. Роль інтелектуальної власності в економічному розвитку держави.
3. Соціальна роль розвитку інтелектуальної власності.
4. Право інтелектуальної власності у моїй майбутній професії.
5. Історія становлення права інтелектуальної власності в Україні.
6. Становлення права інтелектуальної власності в Європі.
7. Право інтелектуальної власності в Україні: проблеми правового регулювання.
8. Європейський вибір України та правова охорона інтелектуальної власності.

Семінарське заняття 2. Тема: «Поняття та об'єкти авторського права»

(2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Поняття авторського права.

2. Поняття та загальна характеристика об'єктів авторського права.
3. Твори, що не є об'єктами авторського права.
4. Загальна характеристика суб'єктів авторського права.
5. Поняття та загальна характеристика співавторства. Види співавторства

Рекомендована література: базові джерела: 1-5, нормативно-правові акти: 9,10,16.

Питання для самоконтролю:

1. Що собою являє Авторське право як інститут права інтелектуальної власності?
2. Якими нормативно-правовими актами регулюються відносини у сфері авторського права?
3. Дайте визначення авторського права в об'єктивному значенні.
4. Дайте визначення авторського права в суб'єктивному значенні.
5. Яким ознакам (умовам) повинен відповідати твір для надання йому правової охорони?
6. Які твори належать до об'єктів авторського права?
7. Що належить до художніх і літературних творів?
8. Які похідні твори Ви знаєте?
9. Які твори не є об'єктами авторського права, і чому?
10. Хто є первинним суб'єктом авторського права?
11. Хто є вторинним суб'єктом авторського права?
12. Перелічіть умови виникнення співавторства.
13. Які існують види співавторства?

Практичні завдання:

Завдання 1

Композитор Музиченко В.В, та поет Плетньов О.А. створили декілька пісень, які були виконані в концертному залі. Видавництво «Полісся-Прес» звернулося до авторів з пропозицією про видання цих пісень.

З ким із авторів повинен бути укладений цей договір, якщо видавництво має намір водночас видати ноти з текстом, а також ноти і текст окремо?

Завдання 2

У 2019 році видавництво «Алерта» опублікувало навчальний посібник «Інтелектуальна власність» авторів Дмитренка П.В. та Сухенка Р.А. У 2020 році видавництво «Юр Дім» перевидало посібник згідно з договором, укладеним тільки з одним із двох авторів – Дмитренком П.В. «Алерта» подав позов до суду про визнання договору з «Юр Дім» недійсним, вилучення контрафактних примірників твору і відшкодування шкоди за порушення авторських прав.

Чи правомірні вимоги видавництва «Алерта»? Чи мав право Дмитренко П.В. дозволяти передрук книги без узгодження із Сухенком Р.А.?

Завдання 3

Видавництво «Вежа-ДРУК» опублікувало збірку поезії малолітньої Марії Коломієць. Мама Марії звернулася до видавництва щодо неправомірного

опублікування збірки поезії її дочки без договору та виплати авторської винагороди. Видавництво «Вежа-Друк» повідомило, що використання віршів малолітньої Марії без договору і виплати авторської винагороди є правомірним, оскільки вона є малолітньою і не є суб'єктом права інтелектуальної власності оскільки за обсягом своєї цивільної дієздатності є недієздатною особою.

Проаналізуйте відповідь видавництва на її відповідність нормам законодавства.

Завдання 4.

Студент магістратури Андрієнко О.В., працюючи над магістерською роботою з права, зробив авторський переклад Закону Республіки Молдова «Про авторське право і суміжні права» та використав його як додаток до роботи. Через два роки після цього Андрієнко дізнався, що дослідник Савченко Д.С. видав монографію «Авторське право в Республіці Молдова». У цій монографії він долучив як додаток зроблений Андрієнко О.В. переклад закону. Андрієнко О.В. звернувся до суду з позовом, однак на суді Савченко Д.С. заявив, що у даному випадку порушень закону не було. Свою позицію він аргументував тим, що: по-перше, офіційний переклад офіційного документа (у даному випадку закону Республіки Молдова) не охороняється авторським правом, а оскільки захищена магістерська робота є підставою для видачі офіційного документа – диплому, то вона, разом з усіма додатками, є офіційною науковою працею; по-друге, магістерська робота Андрієнко О.В. не була опублікована, а його права не були зареєстровані у державному реєстрі, відповідно авторське право на неї не поширюється.

Розгляньте аргументи сторін та проаналізуйте їх. Чи правомірні дії Савченко Д.С.? Чи поширюється авторське право на зроблений Андрієнко О.В. переклад закону?

Завдання 5.

Проаналізуйте положення ст. 6 Закону України «Про авторське право і суміжні права», та ст. 433 Цивільного кодексу України. На підставі згаданих статей зробіть класифікацію об'єктів авторського права поділивши на групи, підгрупи та види.

Тестові завдання:

- 1. На міжнародному рівні відносини у сфері авторського права регулюються:**
 - а) Бременською конвенцією;
 - б) Брестською конвенцією;
 - в) Бухарестською конвенцією;
 - г) Бернською конвенцією.
- 2. Ознаками твору, для визнання його об'єктом авторського права, є:**
 - а) Новизна, актуальність, необхідність;
 - б) Творчий, оригінальний характер, об'єктивна форма вираження;
 - в) Промислова придатність, новизна, винахідницький рівень;
 - г) Практичність, науковість, актуальність.

3. Що із переліченого є об'єктами авторського права?

- а) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, географічні зазначення, фірмові найменування, торговельні марки;
- б) Раціоналізаторські пропозиції, наукові відкриття, комерційні таємниці, породи тварин, сорти рослин;
- в) Твори образотворчого мистецтва, музичні твори, комп'ютерні програми, бази даних, інші твори;
- г) Передачі організацій мовлення, фонограми та відеограми, виконання творів, бази даних.

4. Який з вказаних творів відноситься до похідних об'єктів авторського права?

- а) Літературний твір;
- б) Переклад;
- в) База даних;
- г) Промисловий зразок.

5. Які твори не є об'єктами авторського права?

- а) Твори народної творчості (фольклор);
- б) Видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;
- в) Державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій;
- г) Усі відповіді вірні.

6. Авторське право на твір виникає внаслідок:

- а) Факту створення твору;
- б) Оприлюднення твору;
- в) Отримання свідоцтва про реєстрацію;
- г) Отримання патенту.

7. Яке з вказаних тверджень правильно відображає презумпцію авторства?

- а) Особа вважається невинуватою у вчиненні порушення авторського права, доки її вину не буде доведено в законному порядку;
- б) Автором може бути лише фізична особа;
- в) Автором твору вважається фізична особа, зазначена як автор на оригіналі або примірнику твору;
- г) Усі сумніви щодо наявності вини особи у порушенні авторського права тлумачаться на її користь.

8. За способом набуття авторського права усіх суб'єктів авторського права поділяють на:

- а) Основних і залежних;
- б) Дієздатних і недієздатних;

- в) Первинних і вторинних;
 - г) Усі відповіді вірні.
- 9. Хто з перелічених осіб є суб'єктом авторського права?**
- а) Автор літературного твору;
 - б) Автор промислового зразка;
 - в) Виконавець;
 - г) Автор не оприлюдненого наукового твору.
- 10. За законодавством України автором може бути:**
- а) Юридична особа;
 - б) Лише дієздатна фізична особа;
 - в) Фізична та юридична особи;
 - г) Фізична особа.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Становлення та розвиток авторського права у країнах континентальної правової системи.
2. Становлення та розвиток авторського права в країнах англо-американської правової системи.
3. Становлення та розвиток правової охорони авторського права в Україні.
4. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів та її значення для авторського права в Україні.
5. Авторське право у моїй професійній діяльності: теоретичні та практичні аспекти.
6. Найтиповіші порушення авторського права: загальна характеристика, основні причини, шляхи запобігання.
7. Право sui-generis (своєрідне право, право особливого роду) та його застосування в Україні.

Семінарське заняття 3. Тема «Зміст та умови дії авторського права» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Загальна характеристика особистих немайнових прав автора. Природа особистих немайнових прав:
 - а) Право авторства;
 - б) Право на авторське ім'я;
 - в) Право надати назву твору або залишити його без назви;
 - г) Право вимагати збереження цілісності твору;
 - д) Право присвятити твір особі (особам), події або даті.
2. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора. Класифікація майнових авторських прав.
3. Строк охорони майнових прав автора.
4. Випадки вільного використання творів.
5. Поняття та види винагороди за використання творів автора.

Рекомендована література: базові джерела: 1-5, нормативно-правові акти: 9,10,16.

Питання для самоконтролю:

1. Які особисті немайнові права має автор твору? Охарактеризуйте їхні правові властивості.
2. Наведіть перелік суб'єктів, які мають право забезпечувати недоторканість твору.
3. Які права належать до майнових авторських прав?
4. Яка відмінність між майновими та особистими немайновими правами?
5. Дайте визначення виключного права.
6. Які способи використання твору визначені в Законі України «Про авторське право і суміжні права»?
7. За яких умов допускається вільне відтворення примірників твору для навчання?
8. В чому полягає «право слідування»?
9. Які строки дії майнових авторських прав?

Практичні завдання:

Завдання 1

У вітальній новорічній листівці, розісланій однією з політичних партій у м. Львові було використано намальоване житомирським митцем Іллею Стронговським зображення кийвської «йолки». Про дану листівку автор малюнку дізнався із соціальних мереж. На своїй сторінці у мережі Facebook Стронговський дозволив некомерційне використання малюнку користувачами «для себе», але 19 грудня заборонив будь-яке використання малюнку.

Чи правомірно було використано малюнок? Чи порушені цією партією якісь права автора?

Завдання 2

Черкаське видавництво «Черкаси-Прес» уклало з автором Миколенко В.С. договір про видання монографії «Черкаський замок». Видавництво попросило автора дещо доопрацювати твір для можливості його публікації. Видавництво наддало автору на доопрацювання 6 місяців, але через 4 місяці автор раптово помер. Видавництво звернулося до спадкоємців з пропозицією доручити своєму літературному редактору доопрацювати рукопис. Спадкоємці дали згоду.

Кого вважати автором випущеної у світ доопрацьованої монографії? Які права перейшли у спадок?

Завдання 3

Фотограф Петренко Л.С. створив фото, які були використані при рекламі одягу місцевої швейної фабрики. Побачивши цю рекламу Петренко Л.С. почав вимагати від адміністрації фабрики укладення з ним угоди на використання його фото. Адміністрація відхилила вимоги, посилаючись на те, що дані фото були вільно розміщені в мережі Інтернет.

Хто має рацію в цьому спорі?

Завдання 4

Художник Івашко написав картину, яку згодом продав Петренку. Згодом Петренко виготовив 2 тисячі репродукцій з картини Івашка для продажу. Дізнавшись про це Івашко звернувся до суду з вимогою про припинення незаконного використання його твору та виплатою йому одноразової компенсації.

Слід визначити, картина є об'єктом права інтелектуальної власності чи права власності. Кому із сторін належить право на картину і яке саме? Розкрийте зміст права інтелектуальної власності на картину.

Завдання 5

Художник-аматор купив у магазині картину автора Семенченка С.Д. і зробив декілька копій, які підготував до продажу. Коли автор картини Семенченко С.Д. з'явився до покупця, художника-аматора, щоб скопіювати свою картину і побачив копії, зроблені із перекрученням кольорового фону, він запропонував ці копії знищити.

Покупець не погодився з цією пропозицією і заявив, що він придбав картину в магазині, став її власником і як власник може розпоряджатися нею як завгодно. Тому він відмовляє автору в копіюванні його картини.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях художника-аматора і чи має право автор Семенченко С.Д. вимагати доступ до написаної ним картини?

Завдання 6

Виберіть одне з суб'єктивних авторських прав та схематично зобразіть його зміст.

Тестові завдання:

1. З яких елементів складається знак охорони авторського права:

- б) Латинська літера "с" обведена колом;
- в) Ім'я особи, яка володіє авторським правом;
- г) Рік першої публікації твору;
- д) Знак авторського права складається з усіх перерахованих вище елементів;
- е) Такого знаку не існує.

2. Автор має право самостійно здійснювати особисті немайнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності після досягнення:

- а) 14 років;
- б) 16 років;
- в) 18 років;
- г) у будь-якому віці.

3. Автор має право самостійно здійснювати майнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності після досягнення:

- а) 14 років;
- б) 16 років;
- в) 18 років;
- г) у будь-якому віці.

4. Право автора обирати псевдонім, це:

- а) Майнове право;
 - б) Особисте немайнове право;
 - в) Одне з основних прав автора;
 - г) Індивідуальне право автора.
- 5. Право автора на переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни твору, це:**
- а) Майнове право;
 - б) Особисте немайнове право;
 - в) Одне з основних прав автора;
 - г) Індивідуальне право автора.
- 6. Твір вважається опублікованим, якщо він:**
- а) Публічно виконаний;
 - б) Опублікований в журналі «Теорія і практика інтелектуальної власності»;
 - в) Переданий по радіо «Промінь»;
 - г) Оприлюднений на сайті Університету;
 - д) Всі відповіді вірні.
- 7. Протягом якого терміну охороняються майнові права автора твору?**
- а) Протягом життя автора;
 - б) Протягом життя автора + 50 років після його смерті;
 - в) Протягом життя автора + 70 років після його смерті;
 - г) Протягом життя автора + 30 років після його смерті;
- 8. Протягом якого терміну охороняються особисті немайнові права автора твору?**
- а) Протягом життя автора;
 - б) Протягом життя автора + 70 років після його смерті;
 - в) Протягом 70 років;
 - г) Безстроково;
- 9. Який охоронний документ видається на твір (об'єкт авторського права)?**
- а) Патент;
 - б) Свідоцтво.
 - в) Диплом;
 - г) Паспорт;
- 10. В яких випадках твір може бути вільно, без згоди автора та інших осіб, та безоплатно використаний будь-якою особою:**
- а) Виключно з комерційною метою;
 - б) Як цитата з правомірно опублікованого твору або як ілюстрація у виданнях, радіо- і телепередачах, фонограмах та відеограмах, призначених для навчання, за умови дотримання звичаїв, зазначення джерела запозичення та імені автора, якщо воно вказане в такому джерелі, та в обсязі, виправданому поставленою метою;
 - в) Для відтворення у судовому та адміністративному провадженні в обсязі, виправданому цією метою;

г) Варіанти б), в).

Презентації (доповіді) до теми:

1. Суб'єктивні авторські права: поняття та класифікація.
2. Майнові авторські права: проблеми реалізації
3. Виключні та невиключні авторські права: поняття та правова природа.
4. Право автора на ім'я: поняття та загальна характеристика.
5. Право на використання твору та його зміст.
6. Право автора на винагороду: український та європейський досвід.
7. Обмеження майнових прав автора: умови та підстави.
8. Вільне використання твору із зазначенням імені автора.
9. Вільне відтворення примірників твору для навчання.

Семінарське заняття 4. Тема «Комп'ютерні програми та компіляції даних (бази даних) як об'єкти правової охорони» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права.
2. Відмінність авторського права та патентного права на КП
3. Судова практика
4. Компіляція даних (бази даних) як об'єкт правової охорони

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти: 9-11, 16.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття «Комп'ютерна програма»
2. Що підлягає правовій охороні в комп'ютерній програмі як в об'єкті авторського права?
3. Чи можна отримати патент на комп'ютерну програму?
4. Які існують види комп'ютерних програм за функціональною ознакою?
5. Яким ознакам повинна відповідати комп'ютерна програма для надання їй правової охорони?
6. В чому полягає відмінність способів використання комп'ютерної програми від способів використання літературних творів?
7. Вкажіть випадки вільного використання комп'ютерної програми.
8. Дайте визначення поняття «Компіляції даних (Бази даних)»
9. В чому полягають особливості правового режиму охорони Компіляції даних (Бази даних)?
10. Вкажіть випадки обмеження прав автора бази даних.

Практичні завдання:

Завдання 1

Працівник теплокомуненерго Світлячков М. для полегшення власної роботи у робочий час на робочому комп'ютері створив базу даних платників та боржників. Після того, як керівництво дізналося про існування такої бази, Світлячков М.

видалив її з робочого комп'ютера та відмовився надати її керівництву підприємства для використання іншими працівниками, мотивуючи це тим, що створив її за власним бажанням і ініціативою, тому не зобов'язаний надавати результати своєї праці іншим працівникам.

Чи правомірно вчинив працівник? Чи повинен він передати базу даних підприємству? Обґрунтуйте.

Завдання 2

Проаналізуйте визначення комп'ютерної програми, яке наведено в Законі України «Про авторське право і суміжні права».

Визначте недоліки правового визначення цього поняття.

Завдання 3

Проаналізуйте можливість патентування комп'ютерної програми чи окремих її елементів.

Завдання 4

Проаналізуйте можливість застосування презумпції авторства щодо комп'ютерної програми.

Визначте способи фіксації авторства на комп'ютерні програми. Які проблеми правового регулювання та правозастосування існують щодо доведення авторства на комп'ютерні програми?

Тестові завдання:

1. Згідно із законодавством України «Комп'ютерна програма» це:

- а) Результат фіксування в об'єктивній формі за допомогою технічних пристроїв звуків чи відображень звуків (звукозапис) або зображень (відеозапис), або зображень із звуком (відеозвукозапис), що дозволяє здійснювати за допомогою відповідних пристроїв їх сприйняття, відтворення, передавання тощо;
- б) Будь-яка технологія, обладнання або компонент, які у своєму нормальному функціонуванні призначаються для запобігання або протидії діям по відношенню до об'єктів, використання яких не дозволене суб'єктом авторського права або суміжних прав або суб'єктом прав особливого роду (*sui generis*);
- в) Набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату, зокрема операційна система, прикладна програма, виражені у вихідному або об'єктному кодах;
- г) Будь-які відомості чи дані в електронній (цифровій) формі, що містять об'єкти авторського права та/або суміжних прав і можуть зберігатися та/або поширюватися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), записів у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет.

2. На що із переліченого не розповсюджується авторське право:

- а) Алгоритми КП;
 - б) Внутрішню структуру КП;
 - в) Формати файлів;
 - г) Організацію інтерфейсу;
 - д) Усі відповіді вірні.
- 3. Який охоронний документ видається на комп'ютерну програму як на об'єкт авторського права?**
- а) Патент;
 - б) Свідоцтво;
 - в) Диплом;
 - г) Сертифікат.
- 4. Які з перелічених прав є особистими немайновими правами автора комп'ютерної програми?**
- а) Розповсюдження примірників;
 - б) Забороняти зазначення свого імені;
 - в) Імпорт примірників;
 - г) Усі відповіді вірні.
- 5. Які з перелічених прав є майновими правами автора комп'ютерної програми?**
- а) Право вимагати визнання свого авторства;
 - б) Право надати назву комп'ютерній програмі або залишити її без назви;
 - в) Передання комп'ютерної програми у користування на підставі договору майнового найму;
 - г) Усі відповіді вірні.
- 6. Без дозволу суб'єктів авторського права на комп'ютерну програму і безоплатно законний користувач комп'ютерної програми має право:**
- а) Виготовити резервну копію, якщо це необхідно для використання цієї комп'ютерної програми;
 - б) Здійснювати відтворення комп'ютерної програми в цілому або частково, будь-яким способом та в будь-якій формі;
 - в) Здійснювати переклад, адаптацію або будь-яку іншу зміну (модифікацію) комп'ютерної програми і відтворення результатів таких дій;
 - г) Усі відповіді вірні.
- 7. Без дозволу суб'єктів авторського права на комп'ютерну програму, якщо договором не передбачено інше та якщо зазначені дії необхідні виключно для належного використання копії комп'ютерної програми за призначенням, у тому числі для виправлення помилок, законний користувач комп'ютерної програми має право:**
- а) Декомпілювати комп'ютерну програму;
 - б) Спостерігати, вивчати, досліджувати функціонування комп'ютерної програми з метою визначення ідей і принципів, що лежать в її основі,

за умови, що це робиться в процесі виконання будь-якої дії із завантаження, показу, функціонування, передачі чи записування в пам'ять (збереження) комп'ютерної програми;

- в) Здійснювати відтворення комп'ютерної програми в цілому або частково, будь-яким способом та в будь-якій формі;
- г) Усі відповіді вірні.

8. Згідно із законодавством України база даних (компіляція даних) це –

- а) сукупність творів, даних або будь-якої іншої інформації у довільній формі, що розташовані у систематизованому або упорядкованому вигляді, що можуть бути доступні за допомогою спеціальної пошукової системи та/або на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів;
- б) сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, зокрема об'єктів авторського права та/або суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту та/або облікового запису власника такого веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу в мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики та/або числової адреси за Інтернет-протоколом;
- в) твір у вигляді послідовності епізодів або кадрів зі звуком або без нього, поєднаних між собою цілісним творчим задумом, доступний для сприйняття за допомогою відповідних технічних засобів на певному виді екрана (кіно-, телеекрана тощо), на якому така послідовність кадрів утворює рухоме зображення;
- г) складова частина веб-сайту, розташована за спеціальною адресою в мережі Інтернет.

9. Автор бази даних має виключне право на здійснення:

- а) Тимчасового або постійного відтворення будь-якими засобами і в будь-якій формі, повністю або частково;
- б) Перекладу, адаптації, переробки та будь-якої іншої зміни;
- в) Будь-якої форми публічного розповсюдження бази даних чи її копій;
- г) Усі відповіді вірні.

10. Право особливого роду (sui generis) починає діяти з дати закінчення створення бази даних та спливає через:

- а) 5 років;
- б) 10 років;
- в) 15 років;
- г) 20 років.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Особливості правової охорони комп'ютерної програми як об'єкта інформаційних відносин.
2. Міжнародно-правовий досвід охорони комп'ютерних програм.
3. Національний досвід правового захисту комп'ютерних програм.
4. Проблеми і перспективи правового захисту комп'ютерних програм.
5. Нові технології і авторське право: комп'ютерні програми, бази даних. Правове забезпечення їх охорони.

Семінарське заняття 5. Тема «Правовідносини у цифровому середовищі» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Суб'єкти правовідносин у цифровому середовищі
2. Об'єкти правовідносин у цифровому середовищі
3. Зміст правовідносин у цифровому середовищі

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти: 9-11, 16.

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміється під цифровим середовищем?
2. Що собою являють правовідносини у сфері інформаційних технологій?
3. Який зміст правовідносин у цифровому середовищі?
4. Що є об'єктом правовідносин у сфері інформаційних технологій?
5. Хто є суб'єктом правовідносин у сфері інформаційних технологій?
6. Вкажіть види правовідносин, які виникають між учасниками у цифровому середовищі.
7. Вкажіть основні права споживача (абонента) телекомунікаційних послуг.
8. Вкажіть основні обов'язки споживача (абонента) телекомунікаційних послуг.
9. Вкажіть основні права оператора (провайдера) телекомунікаційних послуг.
10. Вкажіть основні обов'язки оператора (провайдера) телекомунікаційних послуг.

Практичні завдання:

Завдання 1

Проаналізуйте правову природу договору на розробку веб-сайту або іншого програмного забезпечення. Визначте, елементи яких договорів містить цей договір.

Завдання 2

Проаналізуйте правову природу договору хостингу, визначте його суб'єктний склад. Порівняйте договір хостингу з договором зберігання.

Завдання 3

Ознайомтеся з Загальними положеннями та умовами Google. <https://www.google.com/intl/uk/policies/terms>. Які умови встановлено для власників облікового запису в системі Google?

Завдання 4

Наведіть приклади договірних та не договірних відносин між власником веб-сайту і авторами інформаційних матеріалів, які розміщені на сайті.

Тестові завдання:

1. Інформаційно-правові норми – це:

- а) Незаконні дії спрямовані на розкрадання або руйнування інформації в інформаційних системах і мережах, які виходять з корисливих або хуліганських спонукань;
- б) Норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають в інформаційній сфері у зв'язку з реалізацією інформаційних прав і свобод та здійсненням інформаційних процесів та інформаційної діяльності;
- в) Множина правових норм, що визначає суспільні відносини стосовно інформації, як суспільного ресурсу, функціонуванням інформаційних систем з метою забезпечення задоволення потреб, інтересів людини, громадянина, соціальних спільнот, суспільства, держави, міжнародного співтовариства;
- г) Вірні відповіді б), в).

2. Правовідносини у сфері інформаційних технологій це:

- а) Суспільні відносини, що врегульовані нормами екологічного права, які виникають, існують і припиняються відповідно до вимог і на підставах, передбачених чинним законодавством.
- б) Суспільні відносини, врегульовані нормами адміністративного права, однією із сторін яких завжди є орган державної влади, наділений державно-владними повноваженнями у сфері державного управління для реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина.
- в) Суспільні відносини, врегульовані нормами конституційного права і гарантовані державою, які виникають між суб'єктами з приводу реалізації їх конституційних прав та обов'язків.
- г) Суспільні відносини, які виникають між різними учасниками з приводу набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності, прав на інформацію та ін. прав у цифровому середовищі.

3. Елементами (складовими частинами) правовідносин, що виникають у цифровому середовищі є:

- а) Суб'єкти, об'єкти і зміст правовідносини;
- б) Фізичні особи і зміст правовідносин;
- в) Суб'єкти та об'єкти;
- г) Об'єкти та зміст правовідносин.

4. Об'єктом правовідносин у цифровому середовищі можуть бути:

- а) Результати інтелектуальної діяльності;

- б) Результати робіт;
- в) Послуги (зокрема телекомунікаційні);
- г) Усі відповіді вірні.

5. Важливим суб'єктом правовідносин у цифровому середовищі є:

- а) Ті матеріальні, духовні й інші соціальні блага, явища та процеси, з приводу яких суб'єкти інформаційного права вступають в інформаційно-правові відносини, що є предметом їх інтересів, прав і обов'язків;
- б) Інформація, дані, бази даних, різноманітні інформаційні ресурси, програми, друкарські твори, тиражі газет, книг, журналів, аудіо- і аудіовізуальні матеріали, рекламні продукти, самі комп'ютери, інформаційні системи, засоби інформатизації і зв'язку і багато іншого;
- в) Держава, що має певні органи державної влади і управління, засоби масової інформації (газети, журнали, видавництва, телебачення, агентства, їх об'єднання тощо), архіви, культурні фонди, бібліотеки, банки даних та ін.;
- г) Об'єкти права інтелектуальної власності, інформація та інші матеріальні та нематеріальні блага.

6. Змістом правовідносин у цифровому середовищі є:

- а) Взаємні права їх учасників;
- б) Взаємні обов'язки їх учасників;
- в) Взаємні права та обов'язки їх учасників;
- г) Виключні майнові права інтелектуальної власності.

7. Що з переліченого належить до основних прав споживача (абонента) телекомунікаційних послуг?

- а) Вибір оператора, провайдера телекомунікацій;
- б) Не допускати використання кінцевого обладнання споживача для вчинення протиправних дій, що суперечать інтересам національної безпеки, оборони та охорони правопорядку;
- в) Своєчасно оплачувати отримані телекомунікаційні послуги;
- г) Усі відповіді вірні.

8. Що з переліченого належить до основних обов'язків споживача (абонента) телекомунікаційних послуг?

- а) Вільний доступ до телекомунікаційних послуг;
- б) Вибір виду та кількості телекомунікаційних послуг;
- в) Не допускати використання на комерційній основі кінцевого обладнання та абонентських ліній для надання телекомунікаційних послуг третім особам;
- г) Усі відповіді вірні.

9. Що з переліченого належить до основних прав оператора телекомунікаційних послуг?

- а) Здійснення діяльності у сфері телекомунікацій відповідно до законодавства;
- б) Планування та розвиток власних мереж;
- в) Установлення тарифів на телекомунікаційні послуги, що надаються, крім тих послуг, тарифи на які регулюються державою відповідно до закону;
- г) Усі відповіді вірні.

10 Що з переліченого належить до основних обов'язків оператора телекомунікаційних послуг?

- а) Вести достовірний облік телекомунікаційних послуг;
- б) Скорочення переліку або припинення надання телекомунікаційних послуг споживачам, які порушують правила надання і отримання телекомунікаційних послуг;
- в) З'єднання телекомунікаційних мереж, що належать йому на праві власності або є у користуванні з телекомунікаційними мережами, що знаходяться у власності або користуванні інших операторів, відповідно до закону;
- г) Усі відповіді вірні.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Правовий статус окремих суб'єктів правовідносин у цифровому середовищі.
2. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет.
3. Мої права і обов'язки у цифровому середовищі.
4. Оформлення правовідносин в мережі Інтернет.

Семінарське заняття 6. Тема «Охорона та захист авторських прав у цифровому середовищі» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Міжнародні акти та національне законодавство про охорону авторських прав у цифровому середовищі
2. Особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі
3. Види порушень авторських прав в мережі Інтернет
4. Способи захисту авторських прав у мережі Інтернет
5. Технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет
6. Роль та функції постачальників Інтернет-послуг в охороні майнових авторських прав

Рекомендована література: базові джерела: 6-8, нормативно-правові акти: 9-11,16.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть міжнародні договори, якими здійснюється правове регулювання відносин в мережі Інтернет.
2. Перелічіть закони України, які регулюють правовідносини у цифровому середовищі.
3. Розкрийте особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі.
4. Вкажіть види порушень авторських прав в мережі Інтернет.
5. Які існують способи захисту авторських прав у мережі Інтернет?
6. Перелічіть технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет.

Практичні завдання:

Завдання 1

Проаналізуйте особливості застосування ст. 22 – 28 Закону України «Про авторське право і суміжні права» у разі вільного використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі.

Завдання 2

Охарактеризуйте способи використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав телерадіоорганізаціями, провайдерами програмної послуги у цифровому середовищі. Ознайомтесь з Рекомендаціями для телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги щодо публічного використання об'єктів авторського права і суміжних прав. Визначте, у яких випадках між телерадіоорганізаціями, провайдерами програмної послуги та споживачами Інтернет-послуг виникають договірні і недоговірні відносини.

Завдання 3

Проаналізуйте способи використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі. Ознайомтесь з Рекомендаціями для Інтернет-провайдерів, контент-провайдерів та користувачів файлообмінних мереж та інших веб-сервісів щодо правомірного використання об'єктів авторського права у мережі Інтернет.

Тестові завдання:

- 1. Який із перелічених нижче Міжнародних нормативних актів НЕ регулює питання правової охорони авторських і суміжних прав у цифровому середовищі?**
 - а) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
 - б) Страсбурська угода про міжнародну патентну класифікацію;
 - в) Договір ВОІВ про авторське право;
 - г) Договір ВОІВ про виконання і фонограми.
- 2. Правила використання об'єктів авторського права і суміжних прав у цифровому середовищі встановлені у Законі України:**
 - а) «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»;
 - б) «Про авторське право і суміжні права»;

- в) «Про електронні комунікації»;
- г) «Про охорону прав на промислові зразки».

3. Відповідно до Закону України «Про електронні комунікації» під поняттям «Інтернет» прийнято розуміти:

- а) локальну електронну комунікаційну мережу, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами;
- б) глобальну електронну комунікаційну мережу, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні різних адресних просторів та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами;
- в) глобальну електронну комунікаційну мережу, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами;
- г) локальну електронну комунікаційну мережу, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні різних адресних просторів та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами.

4. Твір у цифровому середовищі може розповсюджуватись:

- а) виключно з волі провайдера;
- б) незалежно від волі провайдера;
- в) виключно з волі автора чи суб'єкта суміжних прав.
- г) незалежно від волі автора чи суб'єкта суміжних прав;

5. Що із переліченого відноситься до випадків вільного використання творів (в т.ч. у цифровому середовищі), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення?

- а. використання літературних і художніх творів в обсязі, виправданому поставленою метою, як ілюстрацій у виданнях, передачах мовлення, звукозаписах чи відеозаписах навчального характеру;
- б. відтворення з метою висвітлення поточних подій засобами фотографії або кінематографії, публічне сповіщення або інше публічне

повідомлення творів, побачених або почутих під час перебігу таких подій, в обсязі, виправданому інформаційною метою;

в. відтворення з інформаційною метою у газетах та інших періодичних виданнях, передача в ефір або інше публічне сповіщення публічно виголошених промов, звернень, доповідей та інших подібних творів у обсязі, виправданому поставленою метою;

г. усі відповіді вірні.

6. Що із переліченого НЕ відноситься до випадків та умов вільного відтворення примірників творів (в т.ч у цифровому середовищі) без згоди автора для навчання?

а) відтворення твору є непоодиноким випадком і має систематичний характер;

б) відтворення уривків з опублікованих письмових творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій для навчання за умови, що обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;

в) репрографічне відтворення навчальними закладами для аудиторних занять опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів з ілюстраціями або без них за умови, коли:

г) обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;

7. Що із переліченого є порушенням авторського права:

а) камкординг;

б) кардшейрінг;

в) шейпінг;

г) вірні відповіді 1), 2).

8. Розміщення творів у соціальній мережі у вигляді доступному для публічного використання є:

а) адаптацією;

б) відтворенням;

в) сповіщенням;

г) компіляцією.

9. Контроль суб'єктів авторського права за використанням їхніх творів в мережі Інтернет може проявлятися через:

а) обмежену функціональність;

б) «годинникову бомбу»;

в) захист від копіювання;

г) криптографічні конверти;

д) усі відповіді вірні.

10. Хто на вашу думку має нести відповідальність за зміст інформації, що передається чи розміщується в мережі Інтернет?

а) користувачі, які її розміщують;

б) провайдери телекомунікацій;

- в) оператори;
- г) ніхто не повинен нести.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Охорона авторських прав у цифровому середовищі: основні засади та правове регулювання в Україні та ЄС.
2. Технічні засоби захисту авторських прав.
3. Роль та функції постачальників Інтернет-послуг в охороні майнових авторських і прав.
4. Порухення авторських прав у цифровому середовищі.
5. Порядок і способи захисту авторських прав у мережі Інтернет.

Семінарське заняття 7. Тема «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг та їх охорона в мережі Інтернет» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Право ІВ на комерційне найменування
2. Охорона прав на комерційне найменування в мережі Інтернет
3. Право ІВ на торговельні марки
4. Охорона прав на торговельні марки в мережі Інтернет
5. Доменні імена

Рекомендована література: базові джерела: 1-6, нормативно-правові акти: 14-16.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття та ознаки комерційного (фірмового) найменування.
2. Які принципи та функції виконує комерційне (фірмове) найменування?
3. Надайте змістову характеристику та наведіть приклади комерційних (фірмових) найменувань.
4. Якими є об'єкти, критерії охороноздатності та терміни правової охорони комерційних позначень?
5. Розкрийте структуру комерційного найменування.
6. Які є вимоги щодо комерційного найменування при реєстрації?
7. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
8. Зміст прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
9. Розкрийте зміст поняття «Торговельна марка»
10. Які функції виконує торговельна марка?
11. Надайте характеристику та наведіть приклади торговельних марок.
12. Які існують види торговельних марок?
13. Які позначення не можуть бути зареєстровані як торговельна марка?
14. Вкажіть умови надання правової охорони торговельним маркам.
15. Зазначте критерії визнання торговельної марки добре відомою та особливості її правової охорони.
16. Який строк чинності права інтелектуальної власності на торговельну марку?

17. Розкрийте зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку.
18. Надайте визначення поняття «Доменне ім'я».
19. Розкрийте зміст права на доменне ім'я.
20. Порядок та правила реєстрації домену.

Практичні завдання:

Завдання 1.

Складіть проект комерційного найменування для фізичної та юридичної осіб.

Завдання 2.

Позивач звернувся до суду з позовом до особи Х та ТзОВ «Хостінг Україна», в якому просив зобов'язати особу Х припинити використання позначень у будь-який спосіб, що порушує виключне майнове право позивача на зареєстровані за ним торговельні марки, зобов'язати особу Х припинити використання цього позначення в доменному імені (в назві сайту), зобов'язати ТзОВ «Хостінг Україна» здійснити переделегування цього доменного імені на користь позивача. При розгляді цієї справи судом було встановлено, що позивач є власником Свідоцтва на торговельні марки, які видані в порядку, передбаченому Мадридською угодою про міжнародну реєстрацію знаків. Складову торговельної марки позивача було використано при реєстрації доменного імені особою Х. При цьому така складова торговельної марки позивача була використана при реєстрації в мережі Інтернет доменного імені відповідача особи Х, яке використовується для надання доступу до онлайн магазину відповідача. Крім того, доменне ім'я відповідача особи Х відображає торгівельну марку позивача та його прізвище. Позивач жодного дозволу відповідачу особі Х на використання своїх знаків для товарів і послуг не надавав. Суд позов задовольнив.

Чи вважається використанням торговельної марки її зазначення в назві веб-сайту?

Дайте правовий аналіз ситуації.

Завдання 3.

ТзОВ «Комп'ютер світ» здійснює діяльність щодо оптової та роздрібною торгівлі комп'ютерами устаткуванням і програмним забезпеченням, їх ремонтом та технічним обслуговуванням.

ТзОВ «Комп'ютер світ» у своїй комерційній діяльності надає послуги під однойменною зображувальною торговельною маркою (Свідоцтво № 105989; дата реєстрації 23.01.2011 р.).

У мережі Інтернет було виявлено веб-сайт <https://komputersvit.com.ua/>, на якому для надання ідентичних комп'ютерних послуг використовується позначення komputersvit. Це позначення використовується як зображення на головній веб-сторінці сайту в якості рекламного позначення для привернення клієнтів. Веб-сайт <https://komputersvit.com.ua/> зареєстровано на фізичну особу Петриненка Дмитра Васильовича.

Проаналізуйте ситуацію.

Охарактеризуйте порушення прав інтелектуальної власності на знак для товарів і послуг. Які способи захисту прав на ТМ має обрати ТзОВ «Комп'ютер світ»?

Завдання 4

На ринку України з'явився у продажу апельсиновий напій «ФАНТАзія», розлитий у пластикові прозорі пляшки, виробником якого є СП «Логос». Довідавшись про це, компанія «Кока-Кола» звернулася до СП «Логос» з позовом про припинення порушення прав інтелектуальної власності і відшкодування завданих збитків. Свої вимоги вона аргументувала тим, що домінуючою частиною назви напою «ФАНТАзія», розташованої на етикетці напою у дві строки, є слово «ФАНТА», і лише уважно придивившись до етикетки, можна розгледіти іншу частину «зія», виконану маленькими буквами у другій строчці.

СП «Логос», не вбачаючи у своїх діях порушень прав інших осіб, позовні вимоги не визнало, а подібний дизайн етикетки пояснило зручністю читання і розміщення назви напою на пляшці. До того ж СП «Логос» вирішило зареєструвати знак «ФАНТАзія» і подало заявку до Укрпатенту з метою отримати охоронний документ.

Компанія «Кока-Кола» вважає, що ніхто не може отримати право інтелектуальної власності на знак «ФАНТАзія» для безалкогольних напоїв, оскільки знаки «Fanta» і «Фанта» зареєстровані на території України.

На думку патентного повіреного, до якого звернулися за консультацією, торгівельна марка Компанії «Кока-Кола» підлягає охороні на території України навіть без реєстрації, оскільки апельсиновий напій «Фанта» реалізується на ринку України з 1996 р.

Яке рішення повинен прийняти суд? Які дії визнаються порушенням права на торгівельну марку? Які існують способи захисту порушених прав?

Чи змінилося б рішення, коли б СП «Логос» використовувало знак «ФАНТАзія» чи «ФАНТА» для тканини?

Завдання 5.

В територіальне відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява від ТзОВ «Мрія» про неправомірне використання його фірмової назви приватним підприємством «Мрія» (ПП «Мрія»). Як було встановлено, ТзОВ «Мрія» отримало свою назву в момент його державної реєстрації як суб'єкта підприємництва 30 грудня 2014 р. і спеціалізується на роздрібній торгівлі продовольчими товарами дитячого асортименту. ПП «Мрія» зареєстроване як суб'єкт підприємництва 27 січня 2017 р. і спеціалізується на комісійній торгівлі непродовольчими товарами дитячого асортименту. Його власник до реєстрації був працівником ТзОВ «Мрія» і при реєстрації добре знав про існування однойменного підприємства та його спеціалізацію.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях власника ПП «Мрія»?

Яке рішення потрібно винести по даному випадку?

Тестові завдання:

1. **Відповідно до положень ЦК України правова охорона надається комерційному найменуванню:**
 - а) Якщо воно є оригінальним та новим;
 - б) Якщо воно дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності;
 - в) Якщо воно дає можливість вирізнити одного підприємця з-поміж інших
 - г) Якщо воно не вводить в оману споживачів.
2. **З якого моменту виникає право інтелектуальної власності на комерційне найменування?**
 - а) З моменту державної реєстрації комерційного найменування;
 - б) З моменту першого використання цього найменування і охороняється без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації;
 - в) З моменту видачі охоронного документу на комерційне найменування;
 - г) З моменту початку роботи комерційного найменування.
3. **Майновими правами інтелектуальної власності на комерційне найменування є:**
 - а) Право на використання комерційного найменування;
 - б) Право давати дозвіл на використання комерційного найменування;
 - в) Право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання;
 - г) Усі відповіді вірні;
 - д) Вірні відповіді а), в).
4. **Право на використання комерційного найменування діє:**
 - а) 10 років;
 - б) 5 років;
 - в) 10 років + продовжується щоразу на 10 років;
 - г) Безстроково.
5. **Відповідно до положень ЦК України торговельною маркою може бути:**
 - а) Будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами;
 - б) Позначення, за яким товари і послуги вводяться в комерційний обіг;
 - в) Будь-яке позначення для вирізнення однієї особи з-поміж інших;
 - г) Усі відповіді вірні.
6. **Які позначення не можуть бути зареєстровані як торговельна марка (знак для товарів та послуг)?**

- а) Позначення словесні у вигляді слів або сполучень, зображувальні у вигляді географічних композицій будь-яких форм на площині і об'ємні у вигляді фігур або їх композицій у трьох вимірах;
- б) Виключно державні герби, прапори та інші державні символи (емблеми);
- в) Офіційні назви держав, емблеми, скорочені або повні найменування міжнародних міжурядових організацій, державні герби, прапори та інші державні символи, нагороди та інші відзнаки, сертифікаційні знаки, загальноживані символи і терміни, слова та словосполучення, які в державі реєстрації є неблагозвучними або непристойними за змістом, інше;
- г) Таких обмежень не передбачено чинним законодавством України.

7. За формою свого відображення торговельні марки можуть бути:

- а) Індивідуальні, спільні, колективні;
- б) Словесні, зображувальні, об'ємні;
- в) Незареєстровані та зареєстровані;
- г) Звичайні та добре відомі.

8. Який охоронний документ видається на торговельну марку?

- а) Патент;
- б) Свідоцтво;
- в) Ліцензія;
- г) Паспорт;

9. Відповідно до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» Доменне ім'я це:

- а) Ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті;
- б) Ім'я, що використовується для адресації користувачів в Інтернеті;
- в) Ім'я, що використовується для адресації провайдерів в Інтернеті;
- г) Усі відповіді вірні.

10. Що з переліченого є ознаками (вимогами) доменного імені? (декілька варіантів відповідей)

- а) наявність унікальної назви (імені), що його ідентифікує;
- б) існує поза мережею інтернет;
- в) відповідність технічним вимогам;
- г) обов'язкова реєстрація;
- д) територіальний характер;
- е) централізоване адміністрування.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Комерційні найменування: історичний аспект виникнення і розвитку поняття.
2. Особливості суб'єктивного права інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування.

3. Охорона прав на комерційні найменування: український та зарубіжний досвід.
4. Право інтелектуальної власності на торговельні марки в контексті європейської інтеграції.
5. Визнання торговельної марки «добре відомою» або «загальноновживаною»: проблеми та правові наслідки.
6. Міжнародно-правова система охорони права інтелектуальної власності на торговельні марки.
7. Доменні імена в системі об'єктів права інтелектуальної власності.
8. Правова природа доменного імені.
9. Види доменних імен.

Семінарське заняття 8. Тема «Договірні зобов'язання у цифровому середовищі» (2 год.)

Питання, що виносяться для обговорення:

1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності
2. Поняття ліцензії, її види. Ліцензійний договір
3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності
4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності
5. Договірна практика у цифровому середовищі

Рекомендована література: базові джерела: 1-6, нормативно-правові акти:

16.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення поняття «Договір».
2. Які вимоги встановлені чинним цивільним законодавством до договірних відносин?
3. Які існують види договорів, що укладаються у сфері інтелектуальної діяльності?
4. На підставі яких договорів може відбуватися розпорядження майновими правами інтелектуальної власності за Цивільним Кодексом України?
5. У якій формі укладаються договори в сфері інтелектуальної власності?
6. Що собою являє зміст договору?
7. Чи підлягають договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності державній реєстрації? Якщо так, то у яких випадках та яким державним органом вона повинна здійснюватись?
8. Що таке ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності?
9. Дайте визначення поняття «ліцензійний договір»

10. Назвіть види ліцензій, які передбачені Цивільним кодексом України. Охарактеризуйте кожен з них.
11. Які існують види ліцензій, крім перерахованих у Цивільному кодексі України?
12. Хто є сторонами ліцензії та ліцензійного договору? Охарактеризуйте їх.
13. Дайте визначення поняття «договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності»
14. Хто є сторонами договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?
15. Які умови відносяться до звичайних умов договору про передачу майнових прав інтелектуальної власності?
16. Дайте визначення поняття «договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності»
17. Які умови є обов'язковими при укладанні договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності?
18. При укладенні якого договору в сфері інтелектуальної власності однією зі сторін завжди буде фізична особа? Поясніть чому.

Практичні завдання:

Завдання 1

Скласти проект договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності з необхідними структурними елементами договору як угоди та реквізитами договору як документа щодо: (обираєте за власним бажанням на якийсь один об'єкт ІВ)

- А. літературного твору;
- Б. комп'ютерної програми;
- В. торговельної марки;
- Г. комерційного найменування;
- Д. винаходу.

Завдання 2

Скласти проект договору про надання виключної ліцензії з необхідними структурними елементами договору як угоди та реквізитами договору як документа щодо: (обираєте за власним бажанням на якийсь один об'єкт ІВ)

- А. винаходу;
- Б. корисної моделі;
- В. промислового зразка;

Завдання 3

Скласти проект договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Завдання 4

Позивач звернувся до суду з позовом про розірвання договору та стягнення суми коштів, мотивуючи свої вимоги тим, що 12.01.2022 року між ним та

відповідачем був укладений договір №___ про створення літературного твору. Відповідно до п. 1.2 вищевказаного договору строк виконання умов договору становить 60 робочих днів. Впродовж вказаного строку відповідач своєчасно не розпочав роботу або виконував її настільки повільно, що закінчення її в обумовлений строк не можливе.

Чи являється в даному випадку вимоги позивача обґрунтованими? Як вирішити відповідний спір відповідно до чинного законодавства України?

Тестові завдання:

- 1. Відповідно до положень Цивільного Кодексу України договором є:**
 - а) домовленість двох або більше сторін, спрямована на відновлення цивільних прав та обов'язків;
 - б) домовленість двох або більше сторін, спрямована на виміну цивільних прав та обов'язків;
 - в) домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків;
 - г) домовленість однієї сторони, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.
- 2. Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких договорів:**
 - а) ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
 - б) ліцензійний договір;
 - в) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
 - г) договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
 - д) вірні відповіді а), б), в), г).
- 3. За своїм юридичним значенням усі умови договору прийнято поділяти на:**
 - а) важливі і неважливі;
 - б) істотні, звичайні та випадкові;
 - в) першочергові і другорядні;
 - г) первинні і вторинні.
- 4. Сторонами ліцензійного договору є:**
 - а) правоволоділець і набувач;
 - б) правоволоділець і користувач;
 - в) ліцензіар та ліцензіат;
 - г) замовник і виконавець.
- 5. Умови ліцензійного договору, які суперечать положенням Цивільного кодексу України є:**
 - а) неправомірними;
 - б) недійсними;
 - в) нікчемними;
 - г) незаконними.

- 6. Ліцензійна плата може визначатися у формі:**
- а) фіксованого платежу (паушальний платіж);
 - б) періодичних виплат (роялті);
 - в) комбінованих платежів;
 - г) вірні відповіді а), б), в).
- 7. Якщо у ліцензійному договорі не вказано виду ліцензії, то ліцензія буде вважатися:**
- а) недійсною;
 - б) невиключною;
 - в) одиничною;
 - г) неналежно оформленою.
- 8. Сторонами договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності є:**
- а) правоволоділець і набувач;
 - б) правоволоділець і користувач;
 - в) ліцензіар та ліцензіат;
 - г) замовник і виконавець.
- 9. Сторонами договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності є:**
- а) правоволоділець і набувач;
 - б) правоволоділець і користувач;
 - в) ліцензіар та ліцензіат;
 - г) творець і замовник.
- 10. Однією із сторін якого договору завжди виступає фізична особа?**
- а) ліцензійний договір;
 - б) договір про передання майнових прав інтелектуальної власності;
 - в) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
 - г) договір комерційної концесії.

Презентації (доповіді) до теми:

1. Європейський досвід укладання договорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Обов'язкова письмова форма договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності: аргументи «за» і «проти».
3. Вплив євроінтеграційних процесів на договірне регулювання відносин інтелектуальної власності в Україні.
4. Чи є правове регулювання договорів в сфері інтелектуальної власності в Україні достатнім? Світовий досвід та пропозиції вдосконалення.
5. Види ліцензій в українській та світовій правозастосовній практиці.
6. Проблеми вдосконалення законодавства щодо договірної врегулювання прав відносин у сфері інтелектуальної власності.
7. Захист прав та інтересів суб'єктів права інтелектуальної власності за допомогою договору.

8. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та свобода творчості.

5.СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ

Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Авторське право – розділ цивільного права, що регулює правовідносини, які виникають у зв'язку зі створенням та використанням творів науки, літератури і мистецтва.

Аудіовізуальний твір – твір у вигляді послідовності епізодів або кадрів зі звуком або без нього, поєднаних між собою цілісним творчим задумом, доступний для сприйняття за допомогою відповідних технічних засобів на певному виді екрана (кіно-, телеекрана тощо), на якому така послідовність кадрів утворює рухоме зображення

База даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої інформації у довільній формі, що розташовані у систематизованому або упорядкованому вигляді, що можуть бути доступні за допомогою спеціальної пошукової системи та/або на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів.

Виключні права – права, що надають власникам можливість здійснювати певні, визначені законом дії, які не можуть здійснити інші особи без згоди власника цих прав.

Використання вільне – можливість використання твору, що впливає з обмежень авторського права, безоплатне використання твору в певних випадках без одержання дозволу, однак з дотриманням умов, установлених законодавством, які в основному стосуються використання й охорони особистих немайнових прав автора.

Винагорода – платежі, здійснювані особами, які використовують товари авторів, виконання творів, фонограми і радіо-телепередачі, на користь авторів, виконавців, виробників фонограм, організацій телерадіомовлення та інших заінтересованих правовласників у тій мірі, в якій їх права охороняються щодо відповідного використання.

Винахід – результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в будь-якій сфері технології.

Винахідник – фізична особа, творчою працею якої створений винахід.

Винахідницький рівень – критерій патентоздатності винаходу, що характеризує його неочевидність для середнього фахівця в конкретній галузі знань.

Відеограма – вироблений (кінцевий) відеозапис виконання або інших зображень (із звуковим супроводом або без нього), крім відеозапису, що використовується у складі аудіовізуального твору

Відтворення – виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формах, які може зчитувати комп'ютер.

Відчуження прав – надання уповноваженим державним органом дозволу на використання запатентованого об'єкта інтелектуальної власності без згоди власника охоронного документа, але з виплатою йому відповідної компенсації.

Власник охоронного документа – особа (фізична або юридична), на ім'я якої виданий охоронний документ, чи її правонаступник.

Географічне зазначення – найменування місця, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та має особливу якість, репутацію чи інші характеристики, зумовлені головним чином цим географічним місцем походження, і хоча б один з етапів виробництва якого (виготовлення (видобування) та/або переробка, та/або приготування) здійснюється на визначеній географічній території.

Дата пріоритету об'єкта промислової власності – дата, що береться до уваги при визначенні першості у набутті права на об'єкт промислової гласності. Дата пріоритету може бути встановлена за датою подання заявки на видачу охоронного документа до національного патентного відомства чи до відповідного органу держави-учасниці Паризької конвенції про охорону промислової власності, якщо за цією заявкою не заявлено конвенційний чи виставочний пріоритет.

Депонування рукопису – передача вузькоспеціальних робіт переважно у вигляді машинописного оригіналу на збереження до бібліотеки та інформаційних центрів, що інформують спеціалістів про їх наявність і видають їх копії для вивчення.

Добросовісна практика – норма, що визначає допустимість вільного використання творів шляхом ілюстрування з освітньою метою.

Доменне ім'я – унікальне цифрове позначення, що використовується для адресації ресурсів в мережі Інтернет.

Експертиза формальна – дослідження матеріалів заявки з метою перевірки наявності необхідних документів, дотримання заявником установлених вимог до них і розгляд питання про те, чи належить заявлена пропозиція до об'єктів, яким надається правова охорона.

Закінчення строку охорони. Після закінчення встановленого строку охорони твори стають суспільним надбанням та можуть вільно і безкоштовно використовуватися будь-якою особою. Якщо твір стає суспільним надбанням, майнові права на нього втрачаються безповоротно.

Заявка – це сукупність документів, складених відповідно до вимог чинного законодавства, що подаються до компетентного органу на видачу охоронного документа.

Заявник – це фізична або юридична особа, що подає заявку на видачу охоронного документа.

Інтелектуальна власність – закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності людини у виробничій, науковій, літературній, художній та інших сферах.

Інформація про управління правами – інформація, у тому числі в електронній (цифровій) формі, що ідентифікує об'єкт авторського права і суміжних прав та автора чи іншу особу, яка має на цей об'єкт авторське право і суміжні права, або інформація про умови використання об'єкта авторського права і суміжних прав.

Кіберсквотинг – протизаконна діяльність, що полягає у реєстрації, використанні та пропонуванні до продажу доменного імені із несумлінним наміром отримати

прибуток від паразитування на гудвілі або торговельній марці, яка належить іншій особі.

Колективне управління авторськими і суміжними правами – система управління, відповідно до якої суб'єкти названих прав передають спеціально створеним організаціям право ведення переговорів щодо укладення угод про умови експлуатації творів, виконань та фонограм авторів різними категоріями користувачів, право надання дозволів та здійснення контролю за таким використанням, збирання відповідної винагороди та розподіл її між суб'єктами авторського права та суміжних прав, право виконання інших повноважень щодо забезпечення реалізації прав суб'єктів авторського і суміжних прав.

Комерційна таємниця – інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які, як правило мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Комерційне (фірмове) найменування – позначення, яке дає можливість вирішити особу, що виробляє або реалізує товари та послуги, з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності.

Компонування напівпровідникового виробу – сукупність пов'язаних зображень, певним чином зафіксованих, або закодованих, які становлять тривимірну конфігурацію шарів, з яких складається напівпровідниковий виріб та в яких кожне зображення містить конфігурацію або частину конфігурації напівпровідникового виробу на будь-якій стадії його виготовлення.

Контрафакція – підробка; порушення авторського і суміжних прав у результаті відтворення і розповсюдження чужого твору, порушення виключного права патентовласника, несанкціоноване використання товарних знаків тощо.

Копілефт – концепція і практика використання законів авторського права для забезпечення неможливості обмежити будь-якій людині право використовувати, змінювати та розповсюджувати вихідний твір і твори, похідні від нього.

Копірайт – форма захисту інтелектуальної власності. Копірайт захищає літературні, музичні, хореографічні, графічні, архітектурні твори, фотографії, ігри і т.д. Копірайтом, однак, не можуть бути захищені ідея, процедура, процес, принцип і т.д., оскільки заборона на їх використання унеможливить створення нових і оригінальних робіт на їх основі.

Корисна модель – результат інтелектуальної діяльності людини у галузі технології, що пов'язана з конструктивним використанням пристрою. Корисні моделі відрізняються від винаходів, головним чином, двома аспектами: по-перше, для корисної моделі не вимагається винахідницький рівень, по-друге, максимальний строк охорони, передбачений законодавством, менший за строк охорони винаходів.

Комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером (настільним комп'ютером, ноутбуком, смартфоном,

ігровою приставкою, смарт-телевізором тощо), які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату, зокрема операційна система, прикладна програма, виражені у вихідному або об'єктному кодах

Ліцензіар – це особа, якій належать виключні майнові права інтелектуальної власності, тобто особа, яка має майнові авторські чи суміжні права, власник охоронного документу на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку тощо. Сторона в ліцензійному договорі, що надає іншій стороні (ліцензіату) право на використання об'єкта інтелектуальної власності.

Ліцензіат – це особа (сторона в ліцензійному договорі), якій надано дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію).

Ліцензія – дозвіл на використати об'єкта інтелектуальної власності, що надається на підставі ліцензійного договору, адміністративного рішення компетентного державного органу або рішення суду.

Майнові права – суб'єктивні права учасників правовідносин, що пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, а також з тими матеріальними вимогами, які виникають з приводу розподілу цього майна і обміну.

Медіація – вид альтернативного врегулювання спорів, здійснюваний із залученням незацікавленого, нейтрального посередника, який допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації і проаналізувати ситуацію так, щоб вона самі змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси усіх учасників конфлікту.

Національний орган інтелектуальної власності – державна організація, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності, яка здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності.

Немайнові права – суб'єктивні права учасників правовідносин, що не мають економічного змісту, забезпечують нематеріальні інтереси особи, належать до категорії абсолютних прав.

Новизна – критерій охороноздатності: визначається за сукупністю знань, так званім «рівнем техніки».

Ноу-хау – повністю або частково конфіденційні знання, що містять відомості технічного, економічного, адміністративного, фінансового характеру, використання яких забезпечує певні переваги особі, яка їх одержала.

Об'єкти права інтелектуальної власності – літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, раціоналізаторські пропозиції, сорти рослин, породи тварин, комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення, комерційні таємниці.

Оприлюднення (розкриття публіці) – будь-яка дія, що вперше робить твір чи об'єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб.

Опублікування – поширення твору, фонограми, відеограми у будь-який спосіб розповсюдження або доведення до загального відома публіки. Опублікуванням

твору, фонограми, відеограми вважається також депонування рукопису твору, фонограми, відеограми

Організація мовлення – особа, яка здійснює добір радіо- або телевізійних програм та надає їх для одночасного масового та індивідуального приймання користувачами на основі створеного нею розкладу програм.

Оригінальність твору – ознака (критерій), що характеризує твір як результат власної інтелектуальної творчої діяльності автора та відображає творчі рішення, прийняті автором під час створення твору

Охоронний документ – документ, що забезпечує правову охорону об'єктів інтелектуальної власності.

Патент – охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і права на винахід (корисну модель).

Патентна інформація – будь-яка інформація, що міститься в патентах документах.

Патентовласник – фізична або юридична особа, якій належить патент на об'єкт промислової власності.

Патентування – це комплекс заходів, спрямованих на одержання правової охорони на об'єкти промислової власності.

Паушальний платіж – твердо зафіксована у ліцензійній угоді сума винагороди, яка встановлюється на основі оцінок можливого економічного ефекту і очікуваних прибутків покупця ліцензії.

Піратство – відтворення опублікованих творів або фонограм будь-яким способом для публічного розповсюдження, а також ретрансляція радіо-телепередач без відповідного дозволу.

Плагіат – недозволене запозичення, відтворення чужого літературного, художнього або наукового твору (чи його частин) під своїм іменем або псевдонімом, не сумісне з творчою діяльністю та нормами моралі та закону, що охороняє авторське право.

Похідний твір – твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову.

Правонаступництво – це перехід прав та обов'язків від однієї особи до іншої. Пріоритет – першість у часі при здійсненні будь-якої діяльності.

Промислова власність – це вид інтелектуальної власності, що охоплює права на такі об'єкти інтелектуальної власності, як винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування та зазначення про походження чи найменування місця походження товарів, а також припинення недобросовісної конкуренції.

Промислова придатність – здатність винаходу бути застосованим у промисловому виробництві.

Промисловий зразок – результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання.

Публічне виконання – подання за згодою суб'єктів авторського або суміжних прав творів, виконань, фонограм, передач організацій мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому

виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, незалежна від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час.

Публічний показ – будь-яка демонстрація оригіналу або примірника твору, виконання, фонограми, відеограми, передачі організації мовлення за згодою суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав безпосередньо або на екрані за допомогою плівки, слайда, телевізійного кадру тощо (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) або за допомогою інших пристроїв чи процесів у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї чи близьких знайомих цієї сім'ї особи, яка здійснює показ, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час.

Раціоналізаторська пропозиція – пропозиція, що є новою і корисною для підприємства, організації, установи, міністерства, відомства, до якої вона подана, і передбачає зміну або удосконалення; конструкції вибору; технології виробництва; складу матеріалу.

Рівень техніки – сучасний ступінь розвитку конкретної галузі техніки, з якою порівнюють нові винаходи.

Роялті – виплата ліцензійної винагороди шляхом періодичних відрахувань, які встановлюють у вигляді фіксованих ставок на базі розрахунку фактичного економічного результату від використання ліцензії (база роялті) і виплачуються ліцензіатом через певні проміжки часу.

Рукопис – оригінальний примірник письмового твору в тому вигляді, в якому зафіксував автор.

Свідоцтво – охоронний документ, що засвідчує право його власника на використання твору, а також заборону його використання іншими способами.

Сорт рослин – окрема група рослин (клон, лінія, гібрид першого покоління, популяція) в рамках нижчого із відомих ботанічних таксонів, яка задовольняє умови надання правової охорони.

Співавторство – створення об'єктів інтелектуальної власності у результаті спільної праці двох або більше фізичних осіб.

Спотворення твору – будь-які внесені, до твору зміни, що спотворюють справжнє значення або форму його вираження і є порушенням особистих немайнових і майнових прав.

Строк охорони – передбачений законом строк правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Суб'єкт права інтелектуальної власності – творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до закону чи договору.

Субліцензія – письмове повноваження ліцензіата (надане зі згоди ліцензіара) на використання об'єкта інтелектуальної власності третьою особою.

Суміжні права – права виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм і організацій мовлення.

Суспільне надбання – об'єкти інтелектуальної власності, строк дії прав на які закінчився.

Твір – оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене в об'єктивній формі.

Технічні засоби захисту – технічні пристрої і (або) технологічні розробки, призначені для створення технологічної перешкоди порушенню авторського права і(або) суміжних; прав при сприйнятті і(або) копіюванні захищених (закодованих) записів у фонограмах (відеограмах) і передачах організацій мовлення чи для контролю доступу до використання об'єктів авторського правд і суміжних прав.

Торговельна марка – позначення, у тому числі комбінація позначень, призначене та придатне для вирізнення товарів і послуг однієї особи від товарів і послуг інших осіб.

Умови патентоздатності – умови, за яких об'єкт промислової власності може набути правової охорони. Для винаходу – якщо він є новим, має винахідницький рівень і є промислово придатним. Для корисної моделі – якщо вона є новою і промислово придатною. Для промислового зразка – якщо він є новим і має індивідуальний характер.

Фірмове найменування – це позначення, що належить до розрізняльних знаків, слугує для розпізнання підприємства, виділення його серед інших.

Фонограма – вироблений (кінцевий) звукозапис виконання або інших звуків, або відображень звуків, крім звукозапису, що використовується у складі аудіовізуального твору.

Франчайзинг – система передачі чи продажу ліцензій на технологію і товарний знак.

6.ПИТАННЯ ДЛІ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Дайте визначення поняттю «інтелектуальна власність»
2. Які Ви знаєте види інтелектуальної творчої діяльності?
3. У чому відмінності художньої та технічної діяльності?
4. У чому відмінність інтелектуальної власності як нематеріального права від матеріальних об'єктів?
5. Поясніть двоїстий характер права інтелектуальної власності: майнове і немайнове право.
6. З яких прав складається майнове право?
7. З яких прав складається немайнове право?
8. Поясніть часові та територіальні обмеження права інтелектуальної власності.
9. Назвіть головні аспекти ролі інтелектуальної власності в економічному розвитку держави.
10. У чому полягає соціальна роль розвитку інтелектуальної власності?
11. Охарактеризуйте особливості об'єктів інтелектуальної власності як немайнового права.
12. Які Ви знаєте підходи до поділу об'єктів інтелектуальної власності на види?
13. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «авторське право та суміжні права»?
14. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «об'єкти промислової власності»?
15. Які об'єкти інтелектуальної власності утворюють групу «засоби індивідуалізації учасників господарського обороту товарів та послуг»?
16. У чому полягає суть поняття «суб'єкт права інтелектуальної власності»?
17. Охарактеризуйте групи СПВ за характером правового використання інтелектуальної власності.
18. Які розрізняють групи СПВ, залежно від підстави набуття права інтелектуальної власності? Охарактеризуйте їх.
19. Поясніть різницю між первинними та вторинними групами СПВ.
20. У якому законодавчому документі закладені правові засади розвитку творчої діяльності людини і охорони її результатів?
21. Який законодавчий документ посідає центральне місце в регулюванні відносин сфери охорони інтелектуальної власності?
22. Якими законодавчими кодексами регулюється авторське право і право промислової власності в Україні?
23. Перелічіть закони, які регулюють авторське право та суміжні права в Україні.
24. Назвіть міжнародні договори з регулювання права інтелектуальної власності.
25. Що собою являє Авторське право як інститут права інтелектуальної власності?
26. Якими нормативно-правовими актами регулюються відносини у сфері авторського права?
27. Авторське право в об'єктивному значенні.
28. Авторське право в суб'єктивному значенні.
29. Поняття, види творів та умови надання їм правової охорони.

30. Що належить до художніх і літературних творів?
31. Які твори не є об'єктами авторського права?
32. Суб'єкти авторських прав.
33. Умови виникнення співавторства.
34. Види співавторства.
35. Підстави виникнення та зміст авторських прав. Обмеження авторських прав.
36. Надайте визначення поняття «Комп'ютерна програма».
37. Яким ознакам повинна відповідати комп'ютерна програма для надання їй правової охорони?
38. Розкрийте сутність авторського права на комп'ютерну програму.
39. Кому належать особисті немайнові права на комп'ютерну програму?
40. Кому можуть належати майнові права на комп'ютерну програму?
41. В чому полягає відмінність способів використання комп'ютерної програми від способів використання літературних творів?
42. Назвіть способи використання комп'ютерної програми.
43. Перелічіть випадки вільного використання комп'ютерних програм.
44. Надайте визначення поняття «Компіляція даних (База даних)».
45. Яким умовам повинні відповідати компіляції даних (бази даних) для надання їм правової охорони?
46. Розкрийте сутність авторського права на компіляції даних (бази даних).
47. Наведіть приклади компіляції даних (бази даних).
48. Перелічіть випадки вільного використання компіляції даних (бази даних).
49. Що собою являють правовідносини у сфері інформаційних технологій?
50. Що може бути об'єктом правовідносин у цифровому середовищі?
51. Розкрийте види правовідносин, які виникають між учасниками у цифровому середовищі.
52. Назвіть міжнародні договори, якими здійснюється правове регулювання відносин в мережі Інтернет.
53. Перелічіть закони України, які регулюють правовідносини у цифровому середовищі.
54. Розкрийте особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі.
55. Вкажіть види порушень авторських прав в мережі Інтернет.
56. Які існують способи захисту авторських прав у мережі Інтернет?
57. Перелічіть технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет.
58. Поняття та функції торговельної марки.
59. Надайте характеристику та наведіть приклади торговельних марок.
60. Надайте змістову характеристику та наведіть приклади комерційних (фірмових) найменувань.
61. Якими є об'єкти, критерії охороноздатності та терміни правової охорони комерційних позначень?
62. Види торговельних марок.
63. Умови надання правової охорони торговельним маркам.

- 64.Визнання торговельної марки добре відомою та особливості її правової охорони.
- 65.Строк чинності та зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку.
- 66.Поняття, ознаки, принципи та функції комерційного найменування.
- 67.Структура комерційного найменування.
- 68.Вимоги щодо комерційного найменування.
- 69.Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- 70.Зміст прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- 71.Загальна характеристика та види договорів у сфері інтелектуальної власності.
- 72.Договори на право використання об'єктів інтелектуальної власності.
- 73.Договори про створення об'єктів права інтелектуальної власності.
- 74.Договори про розпоряджання правами на об'єкти права інтелектуальної власності, створені у зв'язку з виконанням трудового договору.
- 75.Договір про передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ, ЛІТЕРАТУРИ ТА КОРИСНИХ ПОСИЛАНЬ

I. БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку: монографія / В.В. Вірченко. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 488 с.
2. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.]; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Планета-Прінт, 2019. – 1002 с.
3. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. К.: К.І.С., 2018. – 424 с.
4. Право інтелектуальної власності. [О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонової. К.: Юрінком Інтер, 2021. 540 с.
5. Право інтелектуальної власності : підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. – 336 с.
6. ІТ право / За заг. ред. проф. О.С.Яворської. – Львів: Видавництво «Левада», 2017, 470 с.
7. ІТ-право: теорія і практика. За ред. Є.О.Харитонова, О.І.Харитонової. Одеса: Фенікс, 2017. 472 с.
8. ІТ-право – це просто : посібник / авт. кол. ; за ред. д.ю.н., проф. Є.О. Харитонова. – Одеса : Фенікс, 2017. – 106 с.

II. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

9. Закон України «Про авторське право і суміжні права». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
11. Директива Європейського парламенту та Ради 2001/29/ЄС про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text
12. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
13. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>

14. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
15. Закон України «Про правову охорону географічних зазначень».
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
16. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
[http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15.](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15)

ІІІ. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

1. <https://ukrpatent.org/uk>
2. <http://ndiiv.org.ua/index.php/ua/>
3. <https://www.wipo.int/portal/ru/index.html>
4. <https://www.me.gov.ua>
5. <https://zakon.rada.gov.ua>